

UZASADNIENIE

Postanowieniem częściowym z 23 marca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie z wniosku Skarbu Państwa – Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego Ł. z udziałem E. L., M. L. (1), D. L., H. L. i O. S. o stwierdzenie nabycia spadku po J. L. (1):

- odmówił zatwierdzenia oświadczenia H. L., złożonego w dniu 20 stycznia 2015 roku przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. L. (1), synu M. i T., zmarłym w dniu 14 stycznia 2013 roku w Ł.;

- zatwierdził oświadczenie O. S., złożone w dniu 10 marca 2015 roku przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. L. (1), synu M. i T., zmarłym w dniu 14 stycznia 2013 roku w Ł..

Apelację od powyższego postanowienia, w części odmawiającej zatwierdzenia

oświadczenia H. L., wniósł przedstawiciel ustawowy małoletniego H. L., ojciec M. L. (1), zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez niewłaściwą ocenę dowodów przejawiającą się w uznaniu, że zeznania matki H. L. nie są wiarygodne, że okoliczności wpływające na moment złożenia przez rodziców H. L. wniosku o udzielenie przez sąd rodzinny zezwolenia na dokonanie czynności polegającej na odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego świadczą o niedołożeniu przez nich należytej staranności, że rodzice małoletniego nie byli w błędzie co do sposobu złożenia oświadczenia w imieniu małoletniego pomimo, że przedłożone im oświadczenie miało charakter ogólnikowy, nie precyzowało zachowania, jakie powinno zostać przez nich podjęte, pomijało kwestię upływu czasu koniecznego dla uzyskania zezwolenia sądu rodzinnego na dokonanie czynności, uznaniu, że pouczenie notariusza było prawidłowe jedynie z uwagi na późniejszą odmowę sporządzenia aktu, a nadto uznaniu, że opóźnienie w złożeniu oświadczenia przed notariuszem miało charakter nieusprawiedliwiony;

- art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 i 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w realiach sprawy brak jest podstaw do zatwierdzenia oświadczenia małoletniego uczestnika z dnia 20 stycznia 2015 r.

W oparciu o powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia częściowego przez zatwierdzenie oświadczenia H. L., złożonego w dniu 20 stycznia 2015 r. przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. L. (1), synu M. i T., zmarłym 14 stycznia 2013 r. w Ł..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które to ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Skarżący w uzasadnieniu apelacji stara się wykazać, że przedstawiciele ustawowi małoletniego H. L. byli przekonani, że do dochowania sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego dziecka wystarczające jest złożenie do sądu rodzinnego wniosku o udzielenie zezwolenia na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego. Przekonanie to miało wynikać z błędnego pouczenia ich przez notariusza, a następnie informacji otrzymanych w toku sprawy przed sądem rodzinnym.

Jednakże, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, przedstawiciele ustawowi H. L. został poinformowani w dniu 12 lutego 2013 r. przez notariusza A. O. o sześciomiesięcznym terminie do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego syna. Przekazane pouczenie było jednoznaczne, odnosiło się do terminu na złożenie oświadczenia woli o odrzuceniu spadku. Zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. okazał się zatem chybiony.

Z punktu widzenia zarzutów apelacji istotnym jest jednak problem prawny dopuszczalności wykładni art. 1015 § 1 k.c., w sposób pozwalający na zastosowanie w drodze analogii przepisów dotyczących zawieszenia biegu terminu przedawnienia roszczeń majątkowych do terminu z art. 1015 § 1 k.c. biegnącego dla spadkobiercy małoletniego, którego przedstawiciel ustawowy złożył w jego toku wnioski do sądu opiekuńczego o zezwolenie na odrzucenie spadku.

Z ustaleń faktycznych niniejszej sprawy wynika, że rodzice małoletniego H. L. wnieśli w toku sześciomiesięcznego terminu, o którym mowa w art. 1015 § 1 k.c., o wydanie przez sąd opiekuńczy zezwolenia na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego syna. Samo jednak oświadczenie o odrzuceniu spadku złożyli już po upływie powyższego terminu, ponad trzy miesiące po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego. W tym miejscu należy przyjąć za Sądem Rejonowym, że przewidziany w art. 1015 § 2 k.c. termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku jest terminem zawitym. Jego upływ powoduje utratę uprawnienia do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. W tej sytuacji Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez H. L. upłynął w dniu 12 sierpnia 2013 roku, zatem złożone w dniu 24 lutego 2014 roku oświadczenie o odrzuceniu spadku przez H. L., jako złożone po upływie terminu, uznać należało za bezskuteczne.

Co więcej, przyjęcie w okolicznościach niniejszej sprawy założenia, że po złożeniu wniosku do sądu opiekuńczego, termin do odrzucenia spadku dla małoletniego spadkobiercy ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym, nie zmieniałoby treści rozstrzygnięcia.

W sytuacji, w której ustawa wymaga uzyskania zgody sądu, od której uzależniona jest możliwość skutecznego odrzucenia spadku, wystąpienie do sądu o jej udzielenie przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, powinno powodować ten skutek, że termin ten nie biegnie dalej, aż do chwili uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego, w którym udzielił on zgody na odrzucenie spadku. Po prawomocnym zakończeniu tego postępowania przedstawiciele ustawowi małoletniego powinni, przed upływem 6 - miesięcznego terminu biegnącego dalej po wydaniu przez ten Sąd postanowienia zezwalającego na odrzucenie spadku, złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku w sądzie lub przed notariuszem.

Jak wskazał Sąd Rejonowy wniosek do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez H. L. został wniesiony przez jego przedstawicieli ustawowych w dniu 8 sierpnia 2013 roku, zatem na 4 dni przed upływem sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. L. (1). Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi zezwolił w dniu 20 listopada 2013 roku A. L. i M. L. (2) na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego H. L. o odrzuceniu spadku po J. L. (2).

Przedstawiciele ustawowi winni odrzucić przed sądem spadku lub notariuszem w imieniu H. L. w terminie 4 dni od uzyskania stosownej zgody sądu rodzinnego. Przedmiotowe oświadczenie zostało ostatecznie złożone przed notariuszem dopiero w dniu 24 lutego 2014 roku, zatem po ponad 3 miesiącach od uzyskania zgody sądu opiekuńczego.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie zgadza się natomiast z poglądem, że wystąpienie z wnioskiem do sądu rodzinnego powinno powodować podobne skutki jak przerwa biegu terminu przedawnienia roszczenia w przypadku wszczęcia postępowania zmierzającego do uzyskania prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczenia.

Przyjęcie takiego stanowiska oznaczałoby ponowne otwarcie (od początku) od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego terminu sześciomiesięcznego na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Takie

rozwiązanie stałoby w ewidentnej sprzeczności z założeniem wprowadzenia krótkiego, 6-miesięcznego terminu do odrzucenia spadku, który jest podyktowany ważnymi względami, tj. jak najszybszego rozstrzygnięcia kwestii komu ma przypaść spadek i kto ewentualnie ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe.

Mając na uwadze wszystko powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.